

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Edith Karlsson Heppich

Rätten till radering av personuppgifter

– En analys av art 17.3.a i förordning 2016/679 ur ett
rättssäkerhetsperspektiv

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet
15 högskolepoäng

Handledare: Johan Adestam

Termin: HT 2016

“Humans yearn to remember, although they mostly forget. To lighten this biological limitation, we have developed tools – from books to videos – that function as external memory for us. These tools have proved tremendously helpful, as they have made remembering easier and accessible to many more people than ever before. But until a few decades ago, these tools did not unsettle the balance between remembering and forgetting: to remember was the exception; to forget the default”¹

¹ Mayer-Schönberger (2011) s. 92.

Innehållsförteckning

Summary	1
Sammanfattning	2
1 Inledning	3
1.1 Inledande kommentar	3
1.2 Disposition.....	5
1.3 Syfte och perspektiv	5
1.4 Avgänsning	6
1.5 Metod och material	6
2. Rättssäkerhet – vad är det?	8
3 Rätten till radering av information	13
3.1 En kommentar angående den utförliga beskrivningen.....	13
3.2 Bakgrund	13
3.3 Rätten till radering av information enligt direktiv 95/46/EG	15
3.4 Rätten till radering av information enligt Google Spain SL-målet.....	16
3.5 Rätten till radering av information enligt personuppgiftsförordningen	17
4 Är regleringen rättssäker?	19
4.1 Inledning.....	19
4.2 klarhet och tydlighet.....	19
4.2.1 En semantisk analys.....	20
4.2.2 Vägandet av intressen mot varandra	23
4.3 Hur högt kan kravet på klarhet och tydlighet ställas med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet?.....	27
5. Avslutning	30
Käll- och litteraturförteckning	31
Elektroniska källor	31
Litteratur.....	32
Rättsfallsförteckning	33
Rättsfall från EU-domstolen	33
Rättsfall från Europadomstolen för mänskliga rättigheter.....	33

Summary

The purpose of this bachelor thesis is to examine article 17.3.a in regulation 2016/679² of the European Union, regarding the processing of personal data, from a perspective of legality. Article 17 in the regulation settles, under certain circumstances, a legal right for the data subject to have personal data deleted. Article 17.3.a settles that this right to have information deleted shall not apply if the processing of the information is “necessary for exercising the right of freedom of expression and information.”³

In the thesis the concept of legality is thoroughly discussed, the starting point for that discussion being the concept of legality that Lon L. Fuller has constructed, the current regulation is examined in order to give the reader an understanding of the area of law that the thesis regards, and the concept of legality that is argued in the second chapter of the thesis is used to examine article 17.3.a in regulation 2016/679 from a perspective of legality.

In the thesis it is established that article 17.3.a has a defect in terms of clarity, and therefore also in terms of legality, and that this defect is made up primarily by the fact that it is not possible to predict, in a specific case, the outcome of the weighing of interests, between the freedom of information and expression and the right to deletion of information, that has to be performed. Therefore it is not possible to determine whether a legal right to deletion of information exists or not in a certain situation. It is furthermore established that this defect in clarity cannot be justified with regard to the nature of the matter the legislation concern.

² Förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

³ Ibid. artikel 17.

Sammanfattning

Syftet med denna uppsats är att utreda artikel 17.3.a i Europeiska unionens förordning 2016/679,⁴ gällande behandling av personuppgifter, ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Artikel 17 i förordningen stadgar en juridisk rätt för registrerade att i vissa fall kräva att personuppgifter raderas. Artikel 17.3.a stadgar att denna rätt till radering av information inte gäller om behandlingen av informationen är nödvändig för utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet.⁵

I uppsatsen diskuteras inledningsvis utförligt begreppet rättssäkerhet med utgångspunkt i det rättssäkerhetsbegrepp som Lon L. Fuller har konstruerat. Därefter redogörs för gällande rätt när det gäller rätten till radering av personuppgifter för att ge läsaren en inblick i det rättsområde som uppsatsen behandlar, och avslutningsvis används den begreppskonstruktion som diskuterats i den inledande delen av uppsatsen för att utreda artikel 17.3.a i förordning 2016/679 ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

I uppsatsen konstateras att artikel 17.3.a brister i klarhet och tydlighet, och därmed också i rättssäkerhet, och att denna brist består i att utfallet av den avvägning, mellan yttrande- och informationsfrihet och rätten till radering av information, som enligt lagstiftarens konstruktion måste genomföras, är ytterst oklart, och att det i det enskilda fallet saknas möjlighet att avgöra huruvida en rätt till radering av information föreligger eller inte. Det konstateras vidare att denna brist i klarhet och tydlighet inte kan rättfärdigas med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet och att regleringen således brister i rättssäkerhet.

⁴ Förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

⁵ Ibid. artikel 17.

1 Inledning

1.1 Inledande kommentar

Det citat som inleder denna uppsats är hämtat från en bok författad av Viktor Mayer-Schönberger, professor vid University of Oxford, vid namn "Delete: The virtue of forgetting in the digital age".⁶ Som namnet antyder behandlar boken konflikten mellan informationslagring, internets eviga minne och individers rätt till privatliv.

Stora mängder information har blivit en av de viktigaste tillgångarna i den digitala ekonomin. Information har blivit en ekonomisk tillgång som företag betalar för, och en valuta som användare betalar för tjänster med.⁷ Att privatpersoner ofta är benägna att dela med sig av information och att informationen är av enormt värde för kommersiella aktörer har bidragit till att det finns enorma mängder data lagrad världen över.⁸ Men det finns en konflikt mellan den enorma tillgången till information om allt och alla i kombination med tekniska lösningar som medför att ingenting raderas, och privatpersoners rätt till integritet.

"Failing to forget the 'drunken pirate'" är namnet på det första kapitlet i Mayer-Schönbergers bok. Han berättar den verkliga historien om en kvinna vid namn Stacy Snyder som under våren 2006 hade avslutat sina studier för att bli lärare och ansökte om att erhålla sin examen. Snyder blev nekad att ta ut sin examen eftersom skolledningen ansåg att ett foto som fanns på hennes Myspace-sida föreställande Stacy själv iförd pirathatt hållandes i en grogg medförde att hon var olämplig som

⁶ Se Mayer-Schönberger (2011) s. 92.

⁷ Se <https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2014/14-03-26_competition_law_big_data_EN.pdf> s. 10. punkt 10.

⁸ Ibid. s. 9. punkt. 7.

lärare.⁹ Den information som vi delger om oss själva i olika kanaler, exempelvis fotografier vi tagit, platser vi befinner oss på, saker vi är intresserade av eller evenemang vi besöker, lagras.¹⁰ Av dessa anledningar har frågan om huruvida det bör finnas en juridisk rätt att få information som rör oss själva raderad diskuterats.¹¹

Inom EU har en begränsad sådan juridisk rätt existerat sedan tidigare, men rätten till radering av information har nu utvidgats¹² genom en ny reglering som antagits inom unionen. I april 2016 antogs en ny förordning på personuppgiftshanteringens område.¹³ Denna förordning kommer nedan att benämnas personuppgiftsförordningen. Förordningen stadgar i artikel 17 en rätt för registrerade att i vissa fall kräva att få personuppgifter rörande de själva raderade.¹⁴

Denna uppsats kommer att behandla en avgränsad del av denna reglering, nämligen artikel 17.3.a, ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Det ska således betonas att denna uppsats inte syftar till att utreda hela förordningen, eller ens hela regleringen gällande rätten till radering av personuppgifter. Artikel 17.3.a i förordningen innebär att någon rätt till radering av information inte föreligger om behandlingen av personuppgifterna är *nödvändig för att utöva rätten till yttrande- eller informationsfrihet*. Denna konstruktion medför att artikeln är intressant att behandla ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Vi återkommer till detta i senare kapitel.

⁹ Se Mayer-Schönberger (2011) s. 1 f.

¹⁰ Jmf exempelvis

<<http://www.google.com/intl/en/policies/privacy/#infocollect>>.

¹¹ Jmf Trzaskowski m.fl. (2015) s. 107.

¹² Se <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6385_en.htm>.

¹³ Se förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

¹⁴ Ibid. artikel 17.

1.2 Disposition

Uppsatsen består huvudsakligen av fem olika kapitel. Det andra kapitlet kommer att behandla frågan om vad begreppet "rättssäkerhet" innebär, och utgör således den teoretiska utgångspunkten för uppsatsen. Kapitel tre kommer att behandla frågan om vad som utgör gällande rätt, och vad som kommer att utgöra gällande rätt från och med maj 2018, när det gäller enskildas rätt till radering av personuppgifter, och kapitel fyra av denna uppsats kommer att diskutera artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen med utgångspunkt i den slutsats kring hur begreppet rättssäkerhet definieras som dragits i del ett. I kapitel fem framförs några avslutande reflektioner från författarens sida.

Rätten till radering av information behandlas på ett relativt utförligt sätt i kapitel tre trots att uppsatsens syfte är att undersöka endast en mycket avgränsad del av regleringen. Den relativt utförliga beskrivningen av rättsläget när det gäller rätten till radering av information är dock nödvändig för att kunna fullfölja uppsatsens syfte. För att utreda huruvida regleringen är förenlig med principen om rättssäkerhet är det nödvändigt att förstå vilka fall som regleringen kommer att tillämpas på. Detta kommenteras närmare nedan i kapitel tre och fyra.

1.3 Syfte och perspektiv

Denna uppsats kretsar kring en enda mening i artikel 17 i personuppgiftsförordningen, artikel 17.3.a, vilken lyder som följer:

"[...] Punkterna 1 och 2 ska inte gälla i den utsträckning som behandlingen är nödvändig av följande skäl:

a) För att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet. [...]”¹⁵

I artikel 17 stadgar punkterna 1 och 2 en rätt till radering av information. Denna uppsats syftar till att utreda artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

1.4 Avgänsning

Denna uppsats kommer endast att behandla enskilda personers rätt till radering av personuppgifter i samband med kommersiella aktörers hantering av personuppgifter. Personuppgifter som rör företag eller andra organisationer eller enskilda personer som agerar i egenskap av näringsidkare kommer inte att behandlas. Myndigheter och andra icke-kommersiella organs personuppgiftshantering kommer heller inte att diskuteras i denna uppsats.

1.5 Metod och material

För att utreda gällande rätt angående rätten till radering av personuppgifter och innebörden av artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen, kommer en rättsdogmatisk metod att användas i den bemärkelse att traditionella rättskällor, så som förordningar, och rättsfall från EU-domstolen och Europadomstolen används för att utreda vad som utgör gällande rätt, och vad som efter maj 2018 kommer att utgöra gällande rätt. Den förordning som uppsatsen kretsar kring är ny, och det saknas således rättsfall som berör den reglering som uppsatsen handlar om. Därför kommer rättsfall som berör tidigare lagstiftning att kommenteras och dessa avgöranden kommer att användas för att dra slutsatser kring hur den *nya* regleringen kommer att tolkas.

¹⁵ Se artikel 17.3 i förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

För att utreda art 17.3.a i personuppgiftsförordningen ur ett *rättssäkerhetsperspektiv* kommer vi att utgå från det rättssäkerhetsbegrepp som diskuteras i kapitel två av denna uppsats. I detta kapitel diskuteras begreppet rättssäkerhet med utgångspunkt i tre olika kända författares definitioner av begreppet; Fuller, Jareborg och Peczenik. Dessa författare framför tre olika åsikter om vad begreppet rättssäkerhet bör innehålla. Den rättssäkerhetskonstruktion som används genom resterande delar av uppsatsen utgår från Lon L Fullers definition av begreppet rättssäkerhet. Denna definition utgår från att åtta olika kriterier ska vara uppfyllda för att en reglering ska vara att anse som rättssäker.

I kapitel fyra tillämpas dessa kriterier för att utreda artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Kapitel två utgör således den teoretiska utgångspunkten för resterande delar av uppsatsen, och den reglering som uppsatsen syftar till att utreda diskuteras med utgångspunkt i det rättssäkerhetsbegrepp som fastslagits i kapitel två. Detta rättssäkerhetsbegrepp sätter även ramarna för den rättssäkerhetsanalys som genomförs i kapitel fyra.

2. Rättssäkerhet – vad är det?

För att kunna diskutera regleringen angående rätten till radering av personuppgifter ur ett rättssäkerhetsperspektiv måste vi först klargöra vad vi menar när vi talar om rättssäkerhet; vi måste definiera *begreppet rättssäkerhet*.

I ett nummer av Svensk Juristtidning från 1990 diskuterar Josef Zila begreppet rättssäkerhet.¹⁶ Han framför bland annat att begreppet, likt andra begrepp som har starka positiva konnotationer som exempelvis "demokrati", har förlorat i precision och att "[...] oklarhet råder i fråga om begreppets innebörd [...]"¹⁷

I allmänt språkbruk verkar begreppet rättssäkerhet kunna uppfattas innebära en rad olika saker. Därför saknar det närmast värde att diskutera en reglering utifrån ett begrepp med så otydlig innebörd som begreppet "rättssäkerhet" har i allmänt språkbruk. Var och en som tar del av diskussionen kommer nämligen att ha en egen bild av vad begreppet innebär och således kommer stor förvirring uppstå kring på vilka grunder en reglering egentligen är, antingen att anse som bristfällig, eller tillfredsställande.

Den mycket framstående författaren och professorn Lon L Fuller konstruerade i sitt kanske mest kända verk "The Morality of Law" en av de kanske mest kända definitionerna av begreppet rättssäkerhet. Fullers rättssäkerhetsbegrepp utgår ifrån åtta olika kriterier vilka alla ska vara uppfyllda för att en reglering ska vara att anse som rättssäker.¹⁸ En reglering ska, för att uppfylla kraven på rättssäkerhet, vara; 1) generell, 2) offentligt utfärdad och möjlig för befolkningen att känna till, 3) klar och tydlig, 4) fri från motsägelser, 5) relativt konstant,

¹⁶ Se Zila (1990) s. 284.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Se Fuller (1969) s. 33-38.

6) möjlig att åtlyda, och den ska dessutom 7) inte verka retroaktivt, och 8) administreras på ett sätt som står i överensstämmelse med lagens bokstav.¹⁹

Författaren Aleksander Peczenik har också diskuterat begreppet rättssäkerhet. Hans definition utgår från principen om förutsägbarhet, det vill säga att lagstiftningen ska vara utformad på ett sådant sätt att det för den enskilde är möjligt att förutsäga konsekvenserna av att handla dels lagenligt, dels lagstridigt.²⁰ Peczenik skiljer *materiell rättssäkerhet* från *formell rättssäkerhet*, och menar att den *formella rättssäkerheten* endast innefattar ett krav på förutsebarhet.²¹ Peczenik menar dock att det faktum att en reglering uppfyller det formella rättssäkerhetskravet, det vill säga kravet på förutsebarhet, inte är *tillräckligt* för att den ska anses rättssäker. Rättssäkerhetsbegreppet innefattar *mer* än bara det formella kravet. Regleringen måste även vara *materiellt rättssäker*.²²

Författaren menar att det faktum att ett visst agerande är förutsägbart inte nödvändigtvis innebär att agerandet är rättssäkert. Peczenik hävdar att man inte utan att ta hänsyn till *etiska världen* kan konstruera begreppet rättssäkerhet.²³ Om den på lagen baserade förutsägbarheten är den enda som konstruerar rättssäkerheten så kan nämligen en reglering som vi intuitivt uppfattar som bristande i rättssäkerhet falla inom begreppets konstruktion.²⁴

Tänk dig en strafflagstiftning som stadgar att dödsstraff ska utdömas för alla som bryter mot en trafikregel. Om en individ bryter mot en trafikregel och för detta döms till döden så är det en dom som den

¹⁹ Se Fuller (1969) s. 33-38.

²⁰ Se Peczenik (1995) s. 90.

²¹ Ibid. s. 89, 98.

²² Ibid. s. 94.

²³ Ibid. s. 94. ff.

²⁴ Ibid. s. 97.

enskilda kunnat förutsäga, men man kan naturligtvis ifrågasätta om denna typ av förutsägbarhet egentligen utgör det vi betecknar som rättssäkerhet.

Den materiella rättsäkerheten innefattar enligt Peczenik nämligen den formella men ställer också krav på *etisk godtagbarhet*. För att rättssäkerhetskravet ska vara uppfyllt enligt Peczenik krävs således både att regleringen är *förutsägbar* och *etiskt godtagbar*.²⁵

Men om vi accepterar att rättssäkerhetsbegreppet även innefattar etiska aspekter så måste vi på något sätt avgöra vad som är etiskt och moraliskt riktigt, det vill säga vad som är etiskt och moraliskt gott respektive ont. Om vi antar att det *saknas* objektiva moraliska sanningar så blir frågan om rättssäkerhet närmast en filosofisk fråga. Det kan ifrågasättas om en sådan definition av begreppet fyller någon egentlig funktion i den rättsliga diskussionen. Är det över huvud taget värdefullt att prata om "rättssäkerhet" om vi i begreppet måste inkludera värderingar om vad som är gott och vad som är ont? För att kunna diskutera rättssäkerhet måste vi då först redogöra för vår egen syn på etik och moral, och debatten torde då förlora i juridisk betydelse.

Man kan naturligtvis även argumentera för *förekomsten* av en objektiv moral. Om utgångspunkten är att rättssäkerhetsbegreppet ska användas på ett pragmatiskt sätt för att avgöra huruvida en viss reglering har vissa juridiskt sett önskvärda egenskaper löser en sådan argumentation dock inte problematiken i Peczeniks resonemang. Vi kan nämligen konstatera att det knappast råder någon som helst samsyn kring huruvida objektiva moraliska sanningar existerar eller inte, eller vilka normer som – i så fall – utgör den objektiva moralen. På så sätt saknar det betydelse huruvida en objektiv moral över huvud taget existerar eller inte, eftersom bristen på samsyn medför att vi ändå

²⁵ Se Peczenik (1995) s. 94.

måste definiera vad *vi anser* är moraliskt riktigt innan vi kan avgöra huruvida en reglering är rättssäker eller inte. Huruvida en reglering är rättssäker eller inte kommer då att vara beroende av den moraliska övertygelsen den person som granskar regleringen har. Om vi inkluderar moraliska och etiska aspekter i begreppet rättssäkerhet så kommer det således att förlora i juridisk betydelse.

Peczenik söker styrka idén om att rättssäkerheten måste innefatta ett moraliskt eller etiskt moment genom att använda "Hitlerargumentet"²⁶ Peczenik konstaterar att "judar under Hitlers välde kunde på grund av då gällande lagar lätt förutse att de skulle komma att förföljas, men det vore absurt att kalla en sådan förutsebarhet för rättssäkerhet".²⁷ Men vad som är gott och ont är, som vi konstaterat ovan, ytterst omtvistat, och det råder knappast enighet kring vad som utgör den moraliska sanningen. Moral och etik är dessutom starkt förknippat med vilken tid envar lever i, och vilket sammanhang envar verkar i. Sannolikt är det så att nazisterna i Tyskland under andra världskriget, även om vi nu finner det orimligt, ansåg att regleringen utgjorde något gott och moraliskt riktigt.

Om vi accepterar Peczeniks definition av rättssäkerhet kan en reglering således endast vara rättssäker om den korresponderar med *vår åsikt om vad som är moraliskt riktigt*. Om vi accepterar den definitionen av rättssäkerhet torde det vara meningslöst att ens diskutera huruvida en reglering kan anses rättssäker eftersom ingen rimligen kan vara ense om vad begreppet innebär.

Även författaren Nils Jarleborg har argumenterat för att begreppet rättssäkerhet endast bör innefatta ett *formellt krav*.²⁸ Jarleborg anför dels att ett rättssäkerhetsbegrepp som inkluderar moraliska

²⁶ Se Peczenik (1995) s. 97.

²⁷ Ibid.

²⁸ Se Jarleborg (1992) s. 83 ff.

ställningstaganden är oklart och oprecist och därmed förlorar i värde, dels att en begreppsbildning som bygger på moraliska ställningstaganden är problematisk eftersom det "etiskt riktiga" inte nödvändigtvis främjar förutsebarheten, och de två värden som ska sammanjämkas kan således vara motstridiga.²⁹ Jareborg anför; "min slutsats blir således, att man i klarhetens intresse bör avstå från allt tal om 'formell' och 'materiell' rättssäkerhet."³⁰

Fullers definition av rättssäkerhet är en formell definition av begreppet så till vida att det inte för att avgöra huruvida en reglering är rättssäker, krävs att man tar ställning till huruvida den är etiskt eller moraliskt godtagbar eller inte, men den är mer detaljerad än den definition av begreppet som Jareborg framför, vilken endast innefattar ett förutsebarhetskrav.

När vi i följande delar av denna uppsats diskuterar artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen ur ett rättssäkerhetsperspektiv kommer vi att göra det med utgångspunkt i det formella rättssäkerhetsbegreppet och de åtta kriterier som Lon L. Fuller har identifierat som nödvändiga för att en reglering ska vara att anse som rättssäker. Det rättssäkerhetsbegrepp som Peczenik konstruerar, vilket bygger på etiska och moraliska ställningstaganden kommer att lämnas därhän.

²⁹ Se Jareborg (1992) s. 90.

³⁰ Ibid.

3 Rätten till radering av information

3.1 En kommentar angående den utförliga beskrivningen

Rätten till radering av information kommer i följande kapitel att behandlas på ett relativt utförligt sätt, trots att uppsatsens syfte är att utreda endast en mycket avgränsad del av regleringen. Den relativt utförliga beskrivningen av rätten till radering av information fyller dock sin funktion.

Kravet på uppfyllande av rättssäkerhetskriterierna kan inte ställas högre än vad som är möjligt med hänsyn till de fall på vilka regleringen kommer att tillämpas (detta kommer att kommenteras betydligt närmare i kapitel fyra) och huruvida en reglering är att anse som rättssäker eller inte kommer således att vara beroende dels av regleringens objektiva kvaliteter men också rättsområdets beskaffenhet. Vi återkommer till detta resonemang i nästa kapitel. I följande kapitel kommer regleringen gällande rätten till radering av personuppgifter att beskrivas i sin helhet.

3.2 Bakgrund

Den grundläggande regleringen på dataskyddsområdet är det nu gällande direktiv 95/46/EG.³¹ I april 2016 fattade dock Europaparlamentet och Europeiska unionens råd beslut om att anta en ny reglering på personuppgiftshanteringens område då personuppgiftsförordningen samt direktiv 2016/680 antogs. I maj 2016 trädde regleringen gällande hantering av personuppgifter sedermera i kraft.³² Direktivet – vilket endast behandlar brottsbekämpande myndigheters hantering av personuppgifter – samt förordningen – som behandlar övriga aktörers hantering av

³¹ Se Kuner (2003) s. 17.

³² Se artikel 99 i förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

personuppgifter kommer båda att börja gälla i maj 2018.³³ Direktivet ska inte behandlas närmare i denna uppsats eftersom uppsatsen inte kommer att behandla brottsbekämpande myndigheters hantering av personuppgifter.

Personuppgifter är all information vilken inte har permanent anonymiserats, vilken lagras digitalt och vilken är hänförlig till en identifierad eller identifierbar person.³⁴ Information som har krypterats är fortfarande att anse som persondata. En person är identifierbar om det är möjligt att med hjälp av ytterligare information som utan orimliga ansträngningar kan erhållas identifiera personen.³⁵ Information ska vidare röra en fysisk levande person. Personer som är avlidna eller juridiska personer skyddas inte av EU:s personuppgiftsreglering.³⁶ Innebörden av begreppet personuppgifter har i stort sett inte förändrats genom lagstiftningsändringen, vilket medför att även rättsfall som behandlar den tidigare lagstiftningen är relevanta för att avgöra vad som inkluderas i det juridiska begreppet persondata.³⁷

IP-adresser och uppgifter om namn och personnummer, men också platsinformation så som GPS-position är att anse som personuppgifter.³⁸ Även filmer eller omdömen kan vara personuppgifter om personen är identifierbar eller kan identifieras

³³ Se förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016; direktiv (EU) 2016/680, EUT L 119/89, 4.5.2016.

³⁴ Jmf Kuner (2003) s. 109 f. som behandlar det gamla direktivet, jmf dock not 34.

³⁵ Se <http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-handbook-data-protection-law-2nd-ed_en.pdf> s. 36.

³⁶ Ibid s. 37.

³⁷ Jmf artikel 2.a i direktiv 95/46/EG, L 281/31, 23.11.1995, med artikel 4.1 i förordning 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

³⁸ Jmf Uzun v. Germany, no. 35623/05, ECHR, 2010-09-02, punkt 49-53.

med hjälp av annan information som inte utan orimliga ansträngningar kan anskaffas.³⁹

3.3 Rätten till radering av information enligt direktiv 95/46/EG

Den nu gällande regleringen på dataskyddsområdet är direktiv 95/46/EG. Enligt direktivet har den enskilde inte rätt att få personuppgifter raderade enbart på grund av att denne kräver det. En rätt att få personuppgifter raderade föreligger dock i vissa fall enligt artikel 12.b i direktivet.⁴⁰

Artikel 14 i direktivet stadgar även en rätt att motsätta sig behandlingen av information på grund av "avgörande och berättigade skäl."⁴¹ Enligt direktivet föreligger således en rätt att få information raderad i de fall då informationen inte längre behandlas i enlighet med bestämmelserna i direktivet, till exempel då informationen inte längre är nödvändig för att fullgöra de syften för vilka den samlades in. Detta ska gälla särskilt om uppgifterna är felaktiga eller ofullständiga. Frågan om vilken rätt den enskilda har när det gäller radering av information på basis av artikel 12.b eller 14 i direktivet avgjordes av EU-domstolen i målet *C-131/12*.⁴²

³⁹ Se <http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-handbook-data-protection-law-2nd-ed_en.pdf> s. 41 f.

⁴⁰ Se artikel 12 b i direktivet 95/46/EG, L 281/31, 23.11.1995; Trzaskowski m.fl. (2015) s. 108, 110.

⁴¹ Se artikel 14.1 i direktiv 95/46/EG, L 281/31, 23.11.1995.

⁴² *C-131/12 Google Spain SL, Google Inc. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, EU:C:2014:317.

3.4 Rätten till radering av information enligt Google Spain SL-målet

I Google Spanien-målet,⁴³ vilket avgjordes av EU-domstolen den 13 maj 2014, har EU-domstolen slagit fast att det i vissa fall föreligger en skyldighet för databehandlare att radera information. Att denna skyldighet att radera information föreligger då villkoren i artikel 12.b eller i artikel 14 är uppfyllda stod klart redan innan domen. Domstolen avgjorde frågan om hur artikel 12b och artikel 14 ska tolkas.⁴⁴ Domstolen stadgar i målet att det föreligger en rätt till radering av information om det konstateras att informationen inte längre, med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet är adekvat eller nödvändig med hänsyn till de syften för vilka den samlades in.⁴⁵

Domstolen konstaterar också att rätten till privatliv och integritet (det vill säga rätten till radering av information) som huvudregel väger tyngre än både olika aktörers ekonomiska intressen och allmänhetens intresse av tillgång till information.⁴⁶ Domstolen yttrade i målet följande angående *informationsfriheten*:

” [...] att dessa rättigheter [rätten att få information raderad, författarens anm.] i princip inte bara väger tyngre än sökmotorleverantörens ekonomiska intressen, utan också tyngre än den breda allmänhetens intresse av att hitta denna information vid en sökning på den berörda personens namn. Så är emellertid inte fallet om ingreppet i den berörda personens grundläggande rättigheter av särskilda skäl, såsom den roll den berörda personen spelar i det offentliga livet, är motiverat av den breda allmänhetens

⁴³ Se C-131/12 *Google Spain SL, Google Inc. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, EU:C:2014:317.

⁴⁴ Ibid. punkt 62.

⁴⁵ Ibid. punkt. 94 f.

⁴⁶ Ibid. punkt. 99.

övervägande intresse av att få tillgång till informationen i fråga genom att den upptas i förteckningen över sökresultat.”

Detta mycket viktiga stycke ska vi återkomma till i följande kapitel.

3.5 Rätten till radering av information enligt personuppgiftsförordningen

Genom den förordning som börjar gälla i maj 2018 införs en utökad⁴⁷ rätt till radering av personuppgifter. Syftet med denna uppsats är att utreda artikel 17.3.a ur ett rättssäkerhetsperspektiv. De delar av artikel 17 som inte är relevanta för att uppfylla detta syfte lämnas därhän. Av den anledningen är det endast vissa delar av artikel 17 som kommenteras nedan. Delar av artikel 17 lyder som följer:

”1. Den registrerade ska ha rätt att av den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål få sina personuppgifter raderade och den personuppgiftsansvarige ska vara skyldig att utan onödigt dröjsmål radera personuppgifter om något av följande gäller [...]

3. Punkterna 1 och 2 ska inte gälla i den utsträckning som behandlingen är nödvändig av följande skäl:

*a) För att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet. [...]*⁴⁸

Av punkt 1 i förordningen följer att den registrerade har rätt att få personuppgifter raderade – och den behandlande aktören är skyldig att radera uppgifterna – om personuppgifterna inte längre är nödvändiga för de ändamål för vilka de samlades in, om den registrerade har återkallat sitt samtycke till behandlingen och det saknas annan rättslig

⁴⁷ Se <http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/factsheets_2016/factsheet_dp_reform_citizens_rights_2016_en.pdf>.

⁴⁸ Se artikel 17 i förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

grund för behandlingen, om den registrerade invänder mot behandlingen och det saknas berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades invändningar, om personuppgifterna har behandlats på ett olagligt sätt, om uppgifterna måste raderas för att en rättslig förpliktelse ska kunna uppfyllas, eller om uppgifterna måste raderas på grund av de bestämmelser i förordningen som behandlar tillhandahållandet av tjänster till personer under 16 år.⁴⁹

Rätten till radering av information *gäller dock inte i något fall*, om behandlingen är *nödvändig för att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet*. Detta följer av artikel 17.3.a. Denna konstruktion ska i följande kapitel vidare utredas ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

⁴⁹ Se artikel 17 i förordning 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

4 Är regleringen rättssäker?

4.1 Inledning

Enligt Lon L. Fuller finns det åtta olika grunder på vilka en reglering kan brista i rättssäkerhet. När vi utgår från Fullers rättssäkerhetsbegrepp kan vi dock konstatera att alla delar av hans konstruktion inte är fullt så relevanta när vi diskuterar gällande reglering.

Regleringen är inte utformad på ett sådant sätt att den brister i generalitet. Det råder ingen tvekan om att den är offentligt utfärdad och möjlig för befolkningen att känna till eller att den är fri från uppenbara motsägelser, och den är möjlig att åtlyda. Vidare finns det ingenting som tyder på att regleringen kommer att förändras på ett sådant sätt att förändringstakten utgör ett rättssäkerhetsproblem, och det är omöjligt att svara på hur lagstiftningen kommer att administreras eftersom den ännu inte börjat gälla. Regleringen har heller inte retroaktiv effekt. Förvisso är det så att rätten till radering gäller även information som har tillhandahållits innan regleringen trädde i kraft men lagringen av information måste anses vara ett pågående agerande och regleringen innebär således inte nya juridiska skyldigheter eller rättigheter på grund av ett redan avslutat handlande.

På dessa grunder kan regleringen således inte anses brista i rättssäkerhet. Ovan har vi således kunnat konstatera att regleringen uppfyller åtminstone sju av kraven i den rättssäkerhetskonstruktion som vi använder oss av. Vi har således, genom att utesluta sju olika grunder, identifierat ett problematiskt område, *klarhet och tydlighet*.

4.2 klarhet och tydlighet

Lon L. Fuller betonade att klarhet och tydlighet är en av de viktigaste delarna av det som på engelska kallas "legality", det vill säga

rättssäkerheten. Han anför: "The desideratum of clarity represents one of the most essential ingredients of legality".⁵⁰ Han konstaterar dock vidare:

"Nor can we ever, as Aristotle long ago observed, be more exact than the nature of the subject matter with which we are dealing admits. A specious clarity can be more damaging than an honest open-ended vagueness."⁵¹

Det resonemang som Fuller här för är intressant. Kravet på klarhet och tydlighet kan inte ställas högre än vad som är möjligt med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet. Detta innebär att det rättsområde som regleringen avser, de fall vilka regleringen tillämpas på, och dess natur spelar en avgörande roll för hur högt vi kan ställa kravet på klarhet och tydlighet. En reglering kan inte anses brista i rättssäkerhet, även om den möjligtvis brister i klarhet och tydlighet, om det inte med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet är möjligt att formulera en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet. Vi återkommer till detta resonemang i slutet av detta kapitel.

4.2.1 En semantisk analys

För att avgöra huruvida regleringen är tillräckligt klar och tydlig för att uppfylla rättssäkerhetskravet får en semantisk analys göras. Som ovan har konstaterats innebär den nya regleringen att det inte existerar någon rätt till radering av information om behandlingen av informationen är nödvändig för att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet.

Den lokution vars förenlighet med principen om rättssäkerhet som diskuteras i denna uppsats lyder som följer:

⁵⁰ Se Fuller (1969) s. 63.

⁵¹ Ibid.

"3. Punkterna 1 och 2 ska inte gälla i den utsträckning som behandlingen är nödvändig av följande skäl:

a) För att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet. [...]"⁵²

Den fråga som vi ställer oss är således huruvida lokutionen "för att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet" brister i klarhet och tydlighet på ett sådant sätt att rättssäkerhetskravet inte kan anses uppfyllt. Anledningen till att så *skulle kunna anses vara fallet* är att begreppen yttrande- och informationsfrihet brister i klarhet och tydlighet på ett sådant sätt att det blir omöjligt för den enskilde att avgöra huruvida rätten till radering av uppgifter existerar i det enskilda fallet eller inte.

4.2.1.1. Brister begreppen yttrande- och informationsfrihet i klarhet och tydlighet?

Detta avsnitt syftar till att utreda huruvida begreppen yttrande- och informationsfrihet har en juridisk innebörd som är så pass klar och tydlig att användandet av dessa begrepp i lagstiftning inte i sig medför att lagstiftningen brister i klarhet och tydlighet.

Eftersom förordningen är en EU-rättsakt utgår vi från EU-domstolens (det vill säga den främsta uttolkaren av EU-rätten) definition av begreppen yttrande- och informationsfrihet. Yttrandefriheten och informationsfriheten stadgas i artikel 11 i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.⁵³

Art 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna lyder som följer:

⁵² Se artikel 17 i förordning (EU) nr 2016/679.

⁵³ Se artikel 10 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, EUT C 326/39, 26.10.2012.

1. Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.
2. Mediernas frihet och mångfald ska respekteras.⁵⁴

Artikel 11 i stadgan motsvarar också artikel 10 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, vilken också stadgar yttrande- och informationsfrihet.⁵⁵ Enligt artikel 52.3 i stadgan ska de rättigheter som garanteras i stadgan och som motsvarar rättigheter som garanteras enligt Europakonventionen ha samma innebörd och räckvidd enligt stadgan som motsvarande rättighet enligt Europakonventionen. EU-domstolen har konstaterat att det innebär att begreppen yttrande- och informationsfrihet ska tolkas minst lika vidsträckt av EU-domstolen som av Europadomstolen om de mänskliga rättigheterna.⁵⁶

I Google Spain SL-målet, vilket redan diskuterats ovan, yttrade domstolen följande angående *informationsfriheten*:

” [...] att dessa rättigheter [rätten att få information raderad, författarens anm.] i princip inte bara väger tyngre än sökmotorleverantörens ekonomiska intressen, utan också tyngre än den breda allmänhetens intresse av att hitta denna information vid en sökning på den berörda personens namn. Så är emellertid inte fallet om ingreppet i den berörda personens grundläggande rättigheter av särskilda skäl, såsom den roll den berörda personen

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Se artikel 10 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Convention for the protection of Human rights and Fundamental Freedoms, Rom 4 november 1950, SÖ 1952:35.

⁵⁶ Se C-157/14 *Neptune Distribution v Minister for Economic Affairs and Finance*, EU:C:2015:823, punkt 65.

spelar i det offentliga livet, är motiverat av den breda allmänhetens övervägande intresse av att få tillgång till informationen i fråga genom att den upptas i förteckningen över sökresultat.”⁵⁷

Här kan vi skönja en definition av informationsfrihet som inte direkt återspeglas varken i artikel 11 i Europeiska unionens stadga eller i artikel 10 i Europakonventionen. Informationsfrihet har här fått en bredare betydelse och innefattar inte bara en rätt att *ta emot och sprida uppgifter och tankar*, utan även att *ta del av information*. Domstolen gör klart att den rätt som i detta fall ska vägas mot det enskilda intresset av att få information raderad är allmänhetens rätt att *ta del av information*.

Vi kan således konstatera att begreppen yttrande- och informationsfrihet inom EU-rätten innehåller tre olika komponenter, åsiktsfrihet, frihet att sprida information och frihet att ta del av information. Vad detta innebär torde rent språkligt vara klart och tydligt. Begreppen yttrande- och informationsfrihet måste således anses ha en juridisk innebörd som är så pass klar och tydlig att användandet av dessa begrepp i lagstiftning inte i sig medför att lagstiftningen brister i klarhet och tydlighet. Betydelsen av domstolens konstaterande i Google Spain-målet ska dock kommenteras vidare nedan.

4.2.2 Vägandet av intressen mot varandra

Även om vi konstaterar att lokutionen ”*För att utöva rätten till yttrande- och informationsfrihet*” uppfyller det grundläggande krav på språklig klarhet som våra rättssäkerhetskriterier uppställer stöter vi på ett nytt problem när vi tvingas ställa oss frågan; även om den språkliga konstruktionen *inte* är så otydlig eller vag att den *i sig* innebär att regleringen brister i rättssäkerhet, kan det faktum att utfallet av den

⁵⁷ Se C-131/12 *Google Spain SL, Google Inc. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, EU:C:2014:317, punkt 97.

avvägning mellan olika intressen som ska göras är alltför oförutsägbar medföra att *regleringen ändå inte uppfyller kravet på tydlighet och klarhet* som våra rättssäkerhetskriterier uppställer?

Den fråga vi nu ställer oss är således huruvida det faktum att utfallet av den avvägning mellan olika intressen som ska göras i det enskilda fallet är så oförutsägbart att detta i sig innebär att regleringen brister i klarhet och i tydlighet och således också i rättssäkerhet, även om den språkliga konstruktionen i sig inte brister i klarhet och tydlighet.

Av regleringens *ordalydelse* följer att yttrande- och informationsfriheten trumfar rätten till radering av information. Om vi utgår från den tolkning av begreppet informationsfrihet som EU-domstolen slagit fast i Google Spain SL-målet, det vill säga om *rätten att ta del av information* utgör en del av informationsfriheten, framstår det dock som orimligt att rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet alltid trumfar rätten till radering av information trots att en sådan tolkning överensstämmer med ordalydelsen i artikeln. Det synes nämligen finnas få situationer där informationslagringen inte är nödvändig för att rätten till informationsfrihet ska kunna nyttjas. Lagringen av information, vilken som helst, torde *alltid vara nödvändig*, för att rätten att ta del av *just den informationen* ska kunna nyttjas.

Om regleringen tillämpas i enlighet med sin ordalydelse kommer den således innebära att det endast föreligger en rätt till radering av information *om informationen inte finns tillgänglig offentligt*, det vill säga om det redan innan informationen raderas saknas möjlighet att ta del av informationen. I så fall är inte behandlingen av informationen nödvändig för att utöva rätten till informationsfrihet, eftersom denna informationsfrihet aldrig har kunnat utnyttjas. Det är i och för sig möjligt att lagstiftaren avsett en sådan tillämplig men den förefaller orimlig i ljuset av Google Spain-målet eftersom den nya regleringen i så fall skulle innebära en inskränkning av rätten till radering av

information. I Google Spain SL-målet konstaterar domstolen att det kan föreligga en rätt till radering av information även om informationen har publicerats på ett sätt som gör att alla kan ta del av den⁵⁸, och det är *helt oförenligt* med art 17.2, vilken behandlar rätten till radering av information som har offentliggjorts.⁵⁹

Att rätten till radering ytterst grundas på rätten till privatliv, vilket EU-domstolen även konstaterat,⁶⁰ vilken stadgas i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, innebär också att bestämmelsen inte kan tolkas på så sätt att rätten till yttrande- och informationsfrihet alltid trumfar rätten till radering av information. Det följer ju av rättskälleläran att det inte är möjligt att genom förordningar åsidosätta primärrätten.

Trots ordalydelsen i artikeln får måste det därför vara så att den får tolkas på ett sådant sätt att yttrande- och informationsfriheten inte alltid trumfar rätten till radering av information. Därför är det en relevant fråga att ställa sig, huruvida det faktum att regleringen innebär en avvägning mellan olika intressen, och att utfallet av denna avvägning i det enskilda fallet är alltför svårt att förutsäga, kan innebära att regleringen brister i tydlighet och klarhet och därmed också i rättssäkerhet.

Om vi utgår från det rättssäkerhetsbegrepp som vi diskuterat i kapitel två och det krav på klarhet och tydlighet som vi har diskuterat tidigare så måste det krävas för att en reglering ska anses uppfylla kravet på klarhet och tydlighet att det specifika utfallet av den avvägning som ska göras är *möjligt att är förutse i det enskilda fallet*. Om det specifika

⁵⁸Se C-131/12 *Google Spain SL, Google Inc. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, EU:C:2014:317.

⁵⁹ Se art 17.2 i förordning (EU) nr 2016/679, EUT L 119/1, 4.5.2016.

⁶⁰ Se C-131/12 *Google Spain SL, Google Inc. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, EU:C:2014:317, punkt 81, 97.

utfallet av avvägningen inte är möjligt att förutse i det enskilda fallet, måste denna brist i klarhet och tydlighet anses lika allvarlig som om innebörden av en specifik term inte är klar.

Att utfallet av en avvägning är möjligt att förutse torde i sig kräva att det finns en möjlighet att förutse vad domstolen kommer att basera avvägningen på, vilken tyngd olika intressen har, och vilka omständigheter som påverkar utfallet. Om det är omöjligt att avgöra vilken slutsats domstolen kommer att komma fram till torde regleringen brista i klarhet och tydlighet på ett sådant sätt att den också brister i rättssäkerhet, eftersom det är omöjligt att avgöra huruvida det föreligger en rätt – i det här fallet till radering av information – eller inte, i det enskilda fallet.

Artikel 17.3.a brister i klarhet och i tydlighet på detta sätt. Utan kunskap om vilken vikt domstolen tillmäter olika intressen, vilka intressen som beaktas och vems rätt till information som domstolen beaktar är det omöjligt att avgöra huruvida det föreligger en rätt till radering av information eller inte i det enskilda fallet. Det faktum att EU-domstolen genom att avkunna en dom som förklarar hur denna avvägning ska göras och vilken vikt olika intressen tillmäts i denna bedömning kan klargöra detta saknar betydelse för huruvida *regleringen kan anses rättssäker*. Som Fuller konstaterat:

”Yet it is obvious that obscure and incoherent legislation can make legality unattainable by anyone, or at least unattainable without an unauthorized revision which itself impairs legality. Water from a tainted spring can sometimes be purified, but only at the cost of making it something other than it was”⁶¹

⁶¹ Se Fuller (1969) s. 63 f.

4.3 Hur högt kan kravet på klarhet och tydlighet ställas med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet?

Vi återkommer nu till de resonemang som vi kommenterat tidigare i denna uppsats; hur högt kan kravet på klarhet och tydlighet ställas med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet?

Som vi har konstaterat ovan brister artikel 17.3.a i klarhet och tydlighet eftersom det på grund av regleringens konstruktion är omöjligt att avgöra huruvida det i det enskilda fallet föreligger en rätt till radering av information eller inte. Frågan vi då måste ställa oss är huruvida denna konstruktion på grund av rättsområdets beskaffenhet ändå är acceptabel.

I klartext; medför rättsområdets karaktär att det är omöjligt att författa en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet? Om så är fallet måste vi konstatera att regleringen *inte brister* i rättssäkerhet.

Frågan är då hur vi ska avgöra huruvida det med hänsyn till rättsområdets beskaffenhet är omöjligt att författa en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet. Fullers resonemang utgår från att en klarare och tydligare reglering medför negativa effekter; "A specious clarity can be more damaging than an honest open-ended vagueness."⁶²

Om vi utgår från Fullers resonemang bör således en brist i klarhet och tydlighet accepteras endast då en reglering som *i mindre mån brister i klarhet och tydlighet* får ett oönskat resultat. En reglering bör på så sätt inte brista i klarhet och tydlighet i större mån än vad som är absolut nödvändigt. En sorts juridiskt jämviktsläge, där maximal klarhet och

⁶² Se Fuller (1969) s. 63 f.

tydlighet uppnås utan att detta medför negativa effekter i övrigt, bör eftersträvas.

Vi kan som exempel tänka oss en reglering som behandlar tvångsvård av barn under en viss åldersgräns. I dessa fall torde det vara direkt avgörande för regelverkets effektiva genomförande, och för att korrekta beslut ska kunna fattas, att domstolen har möjlighet att ta stor hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Bundenhet kring hur en viss avvägning ska göras eller vilken vikt särskilda omständigheter bör tillmätas riskerar att få oönskade effekter eftersom det enskilda barnets behov kan variera stort. Olika barn kan ha olika behov trots att situationerna är likartade. I ett sådant fall kan vi tänka oss att en *ökad klarhet och tydlighet* får en *oönskad effekt*. En reglering som är tydligare och därmed i högre utsträckning förutsebar kan ha effekter vilka inte är avsedda och vilka inverkar negativt på de subjekt vilka lagstiftningen avser att skydda. I dessa fall bör en reglering som brister i klarhet och tydlighet accepteras ur ett rättssäkerhetsperspektiv. I de fall där detta krav inte är uppfyllt bör dock inte brister i klarhet och tydlighet accepteras.

Här måste man naturligtvis ställa sig frågan i vilken utsträckning brister i rättssäkerheten kan accepteras enbart på grund av att en i mindre mån rättssäker reglering tjänar det syfte som lagstiftaren velat uppnå bättre. Är en rättssäkerhetsdefekt rättfärdigad om en i högre grad rättssäker reglering hade inverkat menligt på det syfte som lagstiftaren velat uppnå med regleringen, oavsett vilket detta syfte är? Oavsett hur intressant detta nu må vara får det anses vara ett sidospår i denna uppsats eftersom det i förevarande fall – där rätten till radering av information behandlas – saknas argument för att en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet skulle medföra ett oönskat resultat i någon mening.

Det saknas argument likt de som framfördes när det gäller skyddslagstiftningen för barn, att en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet medför att det saknas möjlighet att ta nödvändig hänsyn till de olika förutsättningar som finns i olika fall, och det saknas anledning att anta att den effekt som lagstiftaren eftersträvat skulle gå om intet, eller att de subjekt som lagstiftaren avsett att skydda skulle lida men om bristen i klarhet och tydlighet åtgärdades. Bristen i klarhet och tydlighet kan således inte rättfärdigas på grund av att rättsområdet är av sådan natur att en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet hade haft oönskade effekter.

På dessa grunder får regleringen anses brista i rättssäkerhet.

5. Avslutning

Avslutningsvis kan vi konstatera att om vi accepterar den teoretiska utgångspunkten för denna uppsats, det vill säga det rättssäkerhetsbegrepp som diskuteras i kapitel två av denna uppsats, är det omöjligt att komma till någon annan slutsats än att artikel 17.3.a i personuppgiftsförordningen brister i rättssäkerhet eftersom den brister i klarhet och tydlighet. Vidare kan denna brist inte rättfärdigas med stöd av att det rättsområde som regleringen rör är av sådan natur att det inte är möjligt att konstruera en reglering som i mindre mån brister i klarhet och tydlighet. Denna brist i rättssäkerhet får anses i högsta grad besvärande eftersom det nu får anses ytterst oklart under vilka omständigheter en rätt till radering av information föreligger eller inte. Eftersom det tar lång tid innan ett mål att prövas av EU-domstolen kommer denna osäkerhet att bestå under lång tid. Även detta måste anses ytterst otillfredsställande.

Käll- och litteraturförteckning

Elektroniska källor

European Union Agency for Fundamental Rights, European Court of Human rights, Council of Europe: "Handbook on European data protection law", <http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-handbook-data-protection-law-2nd-ed_en.pdf>, besökt 2016-11-23.

European Commission: "How does the data protection reform strengthen citizens' rights?", Reform of EU data protection rules, <http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/factsheets_2016/factsheet_dp_reform_citizens_rights_2016_en.pdf>, besökt 2016-12-12.

European Data Protection Supervisor: preliminary Opinion of the European Data Protection Supervisor "Privacy and competitiveness in the age of big data: The interplay between data protection, competition law and consumer protection in the Digital Economy", <https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2014/14-03-26_competition_law_big_data_EN.pdf>, besökt 2017-01-01.

European commission: "Questions and Answers - Data protection reform", Press Release Database, Bryssel, 21 december 2015, <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6385_en.htm>, besökt 2017-01-02.

Google Inc.: "Information we collect", Privacy & terms, <<http://www.google.com/intl/en/policies/privacy/#infocollect>>, besökt 2016-12-23.

Litteratur

Fuller, Lon L., *The morality of law.*, Rev. ed, New Haven ..., 1969.

Jareborg, Nils, *Straffrättsideologiska fragment*, Iustus, Uppsala, 1992.

Kuner, Christopher, *European data privacy law and online business*, Clarendon, Oxford, 2003.

Mayer-Schönberger, Viktor, *Delete: the virtue of forgetting in the digital age*, [Pbk. ed.], Princeton University Press, Princeton, N.J., 2011.

Peczenik, Aleksander, *Vad är rätt?: om demokrati, rättssäkerhet, etik och juridisk argumentation*, 1. uppl., Fritze, Stockholm, 1995.

Trzaskowski, Jan, *Introduction to EU Internet law*, 1. uppl., Ex Tuto, Copenhagen, 2015.

Zila, Josef, "Om rättssäkerhet". I: *Svensk Juristtidning* 1990 s. 284.

Rättsfallsförteckning

Rättsfall från EU-domstolen

C-131/12 *Google Spain SL, Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, ECLI:EU:C:2014:317.

C-157/14 *Neptune Distribution v Minister for Economic Affairs and Finance*, EU:C:2015:823.

Rättsfall från Europadomstolen för mänskliga rättigheter

Uzun v. Germany, no. 35623/05, ECHR, 2010-09-02.